

МОТИВИ

към проект за изменения в правилника за прилагане на Закона за насърчаване на инвестициите (ППЗНИ).

С последните изменения и допълнения на Закона за насърчаване на инвестициите (ЗНИ) (обн. ДВ, бр. 20 от 2024 г., в сила от 8.03.2024 г.) е въведен предвиденият в Регламент (ЕС) 2019/452 на Европейския парламент и на Съвета механизъм за скрининг на преките чуждестранни инвестиции и по този начин хармонизира националното законодателство с това на Европейския съюз.

Настоящите мотиви обосновават необходимостта от приемане на Проекта на Постановление за изменения в правилника за прилагане на Закона за насърчаване на инвестициите (ППЗНИ).

На основание § 11 от Преходните и заключителни разпоредби на Закона за изменение и допълнение на Закона за насърчаване на инвестициите (Обн., ДВ, бр. 20 от 8.3.2024 г.) в 6-месечен срок от влизането му в сила Министерският съвет привежда правилника за прилагане на закона в съответствие със закона и с Регламент (ЕС) 2019/452.

Също така на основание чл. 27в, ал. 9 от Закона за насърчаване на инвестициите и § 12 от Преходните и заключителни разпоредби на Закон за изменение и допълнение на Закона за насърчаване на инвестициите (Обн., ДВ, бр. 20 от 8.3.2024 г.), следва да се създаде Междуправителствен съвет за скрининг на преките чуждестранни инвестиции, свързани със сигурността или обществения ред към Министерския съвет като постоянно действащ колективен орган, който е и контактното звено по смисъла на чл. 11 от Регламент (ЕС) 2019/452. Този съвет, в който участват представители на компетентни ведомства ще разглежда заявленията от инвеститори, които отговарят на определени условия, изброени в закона.

Прилагането на механизма за скрининг ще започне след влизане в сила на подзаконовите нормативни актове (изменения в ППЗНИ и правилник за дейността на Междуправителствения съвет).

Законодателят е предвидил с измененията и допълненията в ЗНИ, в чл. 27, да се извършва скрининг на определени чуждестранни инвестиции, които отговарят на едно от следните условия:

1. чрез осъществяването на инвестицията се придобива собствеността на най-малко 10 на сто от капитала на предприятие, което оперира в страната, или стойността на инвестицията надвишава прага от 2 000 000 евро или левовата им равностойност;

2. чрез осъществяването на инвестицията се придобива собствеността на най-малко 10 на сто от капитала на предприятие, което оперира в страната и извършва високотехнологични дейности;

3. осъществява се нова инвестиция, която надвишава прага от 2 000 000 евро или левовата им равностойност.

Механизмът за скрининг на преки чуждестранни инвестиции се прилага и по изключение към преки чуждестранни инвестиции, които са нови инвестиции или не надвишават прага от 2 000 000 евро или левовата им равностойност, по предложение на член на съвета с компетентност в съответния сектор, в който ще се реализира инвестицията, съгласувано с представителите на Държавна агенция "Национална сигурност" и Държавна агенция "Разузнаване".

Механизмът за скрининг на преки чуждестранни инвестиции се отнася и до всички преки чуждестранни инвестиции в обекти и дейности от лица, които извършват дейности по чл. 2, ал. 1, т. 8 от Закона за административното регулиране на икономическите дейности, свързани с нефт и продукти от нефтен произход.

Също така той се прилага и към всички преки чуждестранни инвестиции с чуждестранен инвеститор от Русия или Република Беларус.

Целта на Регламента и в частност на Закона и на Правилника за неговото прилагане не е да се забранят чужди инвестиции, а да се ограничат рисковете за икономическата сигурност. Затова е предвидена възможност за разрешение под условие (ограничителни мерки), с което да се ограничи идентифициран риск, както и възможност за преговори с инвеститора, с какви мерки могат да се ограничат рисковете, без това да попречи на инвестиционните намерения.

В ППЗНИ се създава нова глава девета „Национален механизъм за скрининг на преки чуждестранни инвестиции, свързани със сигурността и обществения ред“, с която се определя ролята на Междуведомствения съвет за скрининг като компетентния орган за скрининг на преките чуждестранни инвестиции (в раздел I), процедурата по подаване на заявление за издаване на разрешение за извършване на пряка чуждестранна инвестиция (в раздел II), процедурата по разглеждане на заявление за издаване на разрешение за извършване на пряка чуждестранна инвестиция от Междуведомствения съвет за скрининг(в раздел III) и се създават две нови приложения: заявление за издаване на разрешение за извършване на пряка чуждестранна инвестиция и декларация по чл. 70, ал. 7 от ППЗНИ.

Чуждестранни инвеститори, които искат да направят пряка чуждестранна инвестиция, отговаряща на горните условия, са длъжни да подадат заявление за издаване на разрешение. Забранява се извършването на пряка чуждестранна инвестиция, преди Съветът за скрининг да издаде съответното разрешение.

С цел да се намали административната тежест върху инвеститорите в определени случаи е предвидено извършването на скрининг да се извършва по изключение и при строго определени условия. Възможностите за извършване на скрининг на вече

осъществена инвестиция са силно ограничени и само в определени случаи, по инициатива на компетентен орган, с цел да се избегне субективност.

При разглеждане на заявленията за издаване на разрешение за преки инвестиции, Междуведомственият съвет за скрининг на преките чуждестранни инвестиции свързани със сигурността или обществения ред, се съобразява с критериите, посочени в чл. 4 от Регламент (ЕС) 2019/452. Право на всяка държава е да конкретизира и доуточни критериите и в тази връзка по-подробно критериите за скрининг.

Въведеният механизъм за скрининг не дискриминира инвеститорите от отделните държави, а определя критерии, въз основа на които ще се извършва скрининг, доколкото инвестициите от определени държави могат да имат краен инвеститор, който е държавно контролиран, то такива инвестиции подлежат на скрининг, особено ако са във високотехнологични производства и услуги в съществуващо предприятие.

Въвеждането на механизъм за скрининг в ЗНИ и ППЗНИ има две посоки на действие:

- По отношение подобряване на националната рамка за инвестиции – уреждане на контрола върху инвестиции, които биха могла да застрашат веригите за доставки и икономическата сигурност;
- По отношение на комуникацията с ЕК и другите ДЧ - ще допринесе за изпълнението на задължението за предоставяне на информация, при поискване от държава членка, както и при получено консултативно становище от ЕК.

Регламентът позволява на Комисията да дава консултативни становища на държавите членки, ако счита, че е вероятно дадена инвестиция, планирана или извършена, да засегне сигурността или обществения ред в една или повече държави членки или да засегне проект или програма от интерес за целия ЕС.

Държавите членки запазват последната дума дали осъществяването на конкретна инвестиция следва да бъде разрешено или не на тяхната територия.

При изготвянето на проекта е проучен и ползван и европейският законодателен опит в областта на скрининга на чуждестранните инвестиции. Проучен е опита на държави със сходна икономика на нашата, които са същевременно и наши конкуренти по отношение на привличане на преки чуждестранни инвестиции. Избраният подход е балансиран, отчита както интересите на страната и защитата на икономическата сигурност, така и интересите на потенциалните инвеститори в максимална степен, като ограниченията са сведени до минимум и са предвидени случаи в които скринингът да се извършва по изключение.

В заключение, измененията и допълненията в ППЗНИ имат за цел да приведат подзаконовата нормативна уредба в съответствие с измененията в ЗНИ, в сила от 8 март 2024г.